

Daianu: Adoptarea masurilor de raspuns la noul soc energetic nu ar trebui sa deraieze mersul consolidarii bugetare

Adoptarea masurilor de raspuns la noul soc energetic nu ar trebui sa deraieze mersul consolidarii bugetare, considera academicianul Daniel Daianu, presedinte al Consiliului Fiscal.

"Programul de corectie bugetara a facut ca deficitul sa fie chiar mai mic decât tinta asumata la rectificarea din noiembrie 2025: 7,65% din PIB fata de 8,4% din PIB (în varianta cash). Aceasta performanta s-a datorat restructurarii programului PNRR (trecerea de proiecte de la împrumuturi la granturi), cheltuielilor cu dobânzile mai mici decât cele programate la a doua rectificare din noiembrie, cheltuielilor cu personalul si subventiilor mai mici, precum si cresterii unor venituri bugetare. Guvernul tinteste un deficit cash de 6,2% din PIB în acest an. Nu ar fi nevoie de noi taxe si impozite în afara celor din pachetele de masuri. Adoptarea masurilor de raspuns la noul soc energetic nu ar trebui sa deraieze mersul consolidarii bugetare", a aratat Daniel Daianu în introducerea celei de-a 21-a editii a Raportului de analiza a convergentei "România - Zona Euro Monitor", intitulata "Un nou soc energetic".

Potrivit documentului, consolidarea bugetara este necesara si pentru a tine sub control datoria publica, care este în jur de 60% din PIB, în urcare de la 39% din PIB în 2019. Evolutia datoriei publice a devenit o vulnerabilitate majora pentru economie, date fiind ratele la care se împrumuta statul român. În lipsa corectiei bugetare, datoria publica s-ar îndrepta catre 80% din PIB în câtiva ani, avertizeaza Daianu.

"Este bine ca Guvernul a decis continuarea plafonarii tarifului la gaz pentru 2026 si ca se va prelungi plafonarea adaosului comercial la bunuri alimentare de baza. Interventia statului de atenuare a impactului razboiului din Orientul Mijlociu trebuie sa aiba în vedere câteva repere: nu trebuie sa fie periclitata consolidarea bugetara; trebuie sa fie ajutate sectoarele esentiale pentru economie (agricultura si transportatorii); ajutorul sa fie temporar; ceea ce câstiga statul din cresterea preturilor la energie sa fie utilizat pentru compensarea celor care au nevoie de sprijin. Companiile care au profituri exceptionale din cresterea pretului energiei sa fie impozitate suplimentar (windfall gains tax)", scrie Daniel Daianu.

Conform presedintelui CF, întrebarea cu privire la ce va urma dupa anul 2026 este una cruciala, care priveste capacitatea de a continua reducerea deficitului public, respectiv consolidarea fiscala. Daca se va reduce gap-ul la TVA si la impozitul pe profit în mod substantial si împreuna cu alte masuri (de exemplu: controlul cheltuielilor bugetare în relatie cu dinamica PIB-ului nominal), el sustine ca deficitul ar putea sa scada sub 4% din PIB în câtiva ani.

"Cresterea veniturilor fiscale printr-o colectare mult mai buna (reducerea gap-ului la TVA si la alte impozite) este un "razboi" intern pe care România trebuie sa îl câstige; aici se vor testa si vointa politica, precum si capacitatea de a învinge grupuri de interese potrivnice. Nivelul scazut al veniturilor fiscale/bugetare este o chestiune de securitate nationala, date fiind presiunile mari asupra bugetului public. Trebuie sa avem în vedere relatia dintre rata de crestere a PIB nominal (rata reala plus deflatorul) si costul împrumuturilor (rostogolirii datoriei publice). În conditii favorabile, relatia amintita poate ajuta consolidarea fiscala, dar exista si reversul medaliei. Riscuri pentru consolidarea bugetara aduce si anul electoral 2028. Relatia amintita mai sus poate fi perturbata de socuri externe; aceste socuri pot fi produse de evolutii geopolitice, razboaie (precum cel din Orientul Mijlociu), de efecte nefaste ale unui nou val de dereglementare a sectorului financiar si de expansiunea activelor crypto, de erodarea independentei unor banci centrale. De aceea, este necesar ca procesul de consolidare fiscal-bugetara sa nu deraieze, fara a neglija însa aspecte de coeziune sociala si echitate", a afirmat Daniel Daianu.

În opinia sa, consolidarea fiscală este absolut necesară pentru a ameliora ratingul suveran al României. Dacă am rămâne blocați cu deficitul la circa 6% din PIB în anii ce vin, este improbabil ca evaluarea actuală a ratingului să se schimbe. Mai mult, aceasta se poate chiar deteriora dacă nu se va stabiliza datoria publică. Comparatiile cu alte state din UE care au datorii publice substanțial mai mari trebuie să aibă în vedere dimensiunea economiei, puterea industrială și averea națională, gradul de competitivitate, nivelul veniturilor bugetare, finanțările de pe piața internă, balanța externă, apartenența sau nu la zona euro etc, consideră sursa citată.

"Aderarea la zona euro nu poate avea loc atât timp cât nu avem deficite bugetare mici (3% din PIB) și o inflație joasă în mod sustenabil, o datorie publică sustenabilă. Necazurile din România sunt cauzate, în principal, nu de neapartenența la zona euro, ci de erori în politica fiscală/bugetară. Comparatia care se face cu Bulgaria, în termeni de aderare la zona euro, subestimează rolul consiliului monetar în guvernanta publică din țara vecină, un regim de politică monetară introdus acum circa trei decenii pentru a stăvili mari turbulențe financiare, economice și sociale. Aderarea la zona euro are o semnificație geopolitică mai mare în condițiile actuale și prefigurabile", a explicat Daniel Daianu.